

Chuyện Hà Nội, chuyện Thăng Long

Tác Giả: Lê Phan

Thứ Hai, 04 Tháng 10 Năm 2010 14:21

Tuần này chính quyền Hà Nội làm lễ kỷ niệm Ngàn Năm Thăng Long. Tôi không biết Thăng Long nhưng tôi tin rằng tôi biết Hà Nội

Bởi tuy lên Sài Gòn, nhưng tôi cũng lên trong tiếng nhạc, lời thơ, câu văn của những người sĩ văn còn hoài vọng đến Hà Nội.

Hà Nội trong con mắt tôi là Hà Nội qua cái nhìn lâu lăm của nhà thơ Vũ Thành:

“Lìa xa thành đô yêu dấu, mắt sẫm khi heo may vù, lòng khách tha hương, vâng ngửa thẫn thờ...”

Rồi đây dù là ngàn năm. Ta hương vị chốn xa xôi. Tìm mong xưa lãng quên tháng ngày tàn phai.

Nghị n ngào thng nh em, Hà Nội i”.

Ký c c a tôi v Hà Nội không nh u m. Nh trng ti u h c Thanh Quan v i cái sân ch i b i mù vì nh y đây, nh nhng con đng cây s u cao, bóng mát, nh h G m, và nh Hàng Đào n i có nhà ông c ngo i. Nó cũng là hng v khó quên c a nhng bu i đi ăn bánh tôm Hồ Tây, nhng l n ra đê sông Hồng ngóng gió, nhng bu i đi ch i v n Bách Thọ, leo núi Nùng. Nhng đ u sao nó cũng là nhng hình nh đ p.

Thành ra tôi th t vô cùng th t vng khi l n đ u tiên đ n Hà Nội h i đ u th p niên 1990. Tôi mu n nói là đ n Hà Nội vì qu th t tôi không tr v . Thành ph c a nh c sĩ Vũ Thành sao nh ch nhác và nh bé quá.

Cái thành ph mà tôi nh l n m bây gi thau l i nh xú, chng khác gì Pleiku, “đi năm phút đã v ch n cũ.” Tôi đi tìm trng Thanh Quan thì không ai bi t nó mang tên gì bây gi . V n Bách thọ x xác, núi Nùng bi n đâu m t không ai bi t đ n n a.

Hàng Đào bây gi không còn nhng c a hàng bán v i l a v i các cô bán hàng xinh đ p. Hồ G m còn đó, nhng sao h c n quá th . N c h l i xanh m t màu la l vì rêu nh u quá. Hồ Tây thì v n v y, nhng sao cũng nh bé. Bánh tôm thì th t vng vô cùng. Cái bánh giòn tan đ y khoai bây gi đã tr thành m t mi ng tôm t m b t chiên, không có khoai và không giòn.

Đi u còn làm tôi th t vng h n n a là gi ng nói c a ng i Hà Nội. Cái gi ng mà tôi yên chí là gi ng Hà Nội không th y đâu c , đ c thay th b i m t th âm thanh the thé, chanh chua và thi u l đ .

Sau l n đó, tôi đã tr l i Hà Nội nh u l n n a. M i l n tr l i Hà Nội l i thay đ i nhng thay đ i mà chng đ p đ g h n. Hà Nội lan r ng ra bao trùm nhng làng m c xung quanh. Làng Láng, nay là n i có tr s c a Tòa Đ i S Hoa K , đã tr thành m t qu n huy n. Xe c ngày càng nh u nhng v n vô tr t t .

Có l n tôi v , thành ph v a m i cho đ t m t cái bùng binh ki u round about khu Lý Thái T . S h t h n vì l n đ u tiên tôi th y ng i ta cùng đi xuôi và đi ng c m t bùng binh. Hà Nội đã

biết ăn chửi, đã biết chửi ngửi, nhưng Hà Nội đã mất hết cái đáng yêu.

Và dĩ nhiên đáng buồn nhất là Hà Nội mà ăn món ăn Hà Nội lại do họ ở Sài Gòn. Chả cá Lã Vọng bây giờ người ta không nướng cá nữa mà đem chiên lên, thua xa chả cá Sông Hồng hay Nhị Yên Tân Đĩnh.

Đến món bún chả thì ngày càng lại nhưng không ngon bằng bún thịt nướng. Ngay cả đến bánh dầy kẹp chả quế cũng dở quá vì chả quế không có mùi quế. Nhưng Hà Nội lại biết làm cơm Huế, cơm Nam. Có lần tôi tò mò hỏi bà mẹ của tôi, mẹ tôi nói Hà Nội cũ, và cả giới thích “Nhìn thấy chả cốm năm xưa và bác và đồ ăn, cả cái quá nên quên mất cái khéo của mình. Và lại thấy ở đây, thấy quá nên phải chờ đợi, mãi rồi quen, cả thấy cái đó là hay. Nhưng người ta lại thấy, không chịu học, thành ra làm cơm Bắc thì dở, nhưng vì không biết, đi học làm cơm Nam, cơm Trung nên mới ngon.”

Rất rồi tôi sống ở Hà Nội. Đi về làm phóng sự, bắt buộc phải qua Hà Nội, nhưng chả ghé vài ngày rồi đi tiếp hay vào Sài Gòn. Sài Gòn tuy đã “nhất thống”, tuy vậy họ, nhưng vẫn có cái sinh khí và cái đáng yêu của nó. Dân Sài Gòn vẫn biết nấu và người Sài Gòn vẫn biết sống. Về Sài Gòn, dù mất mát thấy thế nào, vẫn cho tôi cái cảm thấy ngon và quê.

Nay người ta đang tô son điểm phấn cho Hà Nội gọi là để kỷ niệm Ngàn Năm Thăng Long. Người ta đòi kỷ niệm Thăng Long nhưng đâu có thành Thăng Long đang biến người ta phá hoại.

Mới đây báo chí đã loan tin là một đoàn của Hoàng thành Thăng Long đã bị đào bới lên để làm “cung điện”. Đoàn hoàng thành đó bây giờ là con đường Hoàng Hoa Thám. Nhà sử học Phan Huy Lê, trong bài phỏng vấn với báo điện tử Tuổi Trẻ Việt Nam, đã than thở là đoàn bị đào xới đã đào ra nhiều di vật như gạch, ngói, đồ gốm có niên đại thời Đông Sơn, Lý, Trần, Lê.

Đến biết ông Lê tức tức là trong số đó “có viên gạch vỡ thời Lê Sơ còn nguyên vẹn”. Ông báo “Nếu tiến hành khai quật theo phương pháp khảo cổ học cho đến hết chân thành, đến lớp sinh thời thì sẽ cung cấp nhiều chứng cứ có giá trị khoa học cao để góp phần nghiên cứu lịch sử bởi trúc của đoàn thành này, mới quan hệ giữa thành thời Lê sơ với thời Lý, Trần trước đó.”

Chuyện Hà Nội, chuyện Thăng Long

Tác Giả: Lê Phan

Thứ Hai, 04 Tháng 10 Năm 2010 14:21

Những có ai để ý đến đâu. Chính quyền lên đi, đến những thành công phá tan tành. Thật khác hẳn với đất nước mà tôi đang sống hiện nay. Ở Anh này, ngay trong thành phố Luân Đôn đông đúc bên rìa, một nhà tắm công cộng ở quận La Mã vẫn còn được giữ nguyên vẹn dưới tầng hầm của một căn nhà.

Một đến công cộng thành công ở La Mã được giữ nguyên để cho dân chúng xem. Mọi người xây nhà, xây công cộng, khi đào đường phố một di tích công cộng, lập tức công việc xây công cộng phải dừng lại để các nhà khảo cổ nghiên cứu, đào bới công trình, lúc nào xong mới được xây tiếp.

Mà vì người ta không biết quý Thăng Long nên người ta cũng chẳng coi Hà Nội ra gì cả. Khu phố cũ, tuy không công cộng, vì họ sợ hãi cho mọi người được nhìn thấy Tây, đã bắt người ta đem sơn ra sơn xanh sơn đỏ trông hết sức nhếch nhếch.

Điều đáng buồn hơn nữa là vì Hà Nội và Thăng Long là di sản công cộng dân tộc. Giáo sư Lê đã có lần say mê kể cho tôi nghe về khu công thành thời Lý mà theo ông đã làm các nhà khảo cổ Nhật Bản thán phục.

Những cái công trình lớn lớn nôm cách khá xa chúng tôi là khả năng kiên trúc công cộng dân Việt thời đó rất cao, bởi nếu không thì mái ngói công cộng đến đã sụp đổ. Hà Nội, ngay cả Hà Nội do Tây xây chẳng nữa cũng đã vài trăm năm.

Thay vì sơn xanh sơn đỏ, thay vì chẳng đèn kết hoa, sao không đem tiền đó đi trùng tu khu phố cũ, để được lại thành Thăng Long thời nhà Lý, dù chỉ là qua computer generated. Đó mới thực là những công việc xứng đáng để nên Ngàn Năm Thăng Long.